

Læs på s. 2
om unges forbrug

Læs også på s. 2
Hvad er rigdom for en rig?

Læs på s. 3
om det rige Afrika

Læs også lederen s. 4:
Tudsen vs. tusen

Erfaringer baner vejen for en rig fremtid

Sigurd og Søren

22-årige Morten fra Ris-skov fortæller om, hvordan et liv som pusher og kriminel kunne have ødelagt hans liv for altid. Fra bunden kom han op og lever i dag et liv i rigdom af dyrt købte erfaringer.

En dør svinger op. Duften af morgenmad og efterår hænger i det lyse kollegiekøkken. Udenfor er himmelen grålig. Matte solstråler skinner blegt ind af det store altanvindue. Fjernsynsskærmen flimrer højlydt. To uåbnede dåsecolaer stilles på sofabordet. „De oplevelser ændrede mit liv. Måske har de gjort mit liv rigere i dag, selvom jeg var langt nede,” udtaler Morten.

I en alder af 16 år tog han til Louisiana i USA for at gå på high school. Her blev han lokket ind i bandekriminalitet.

„I banden lavede vi en masse drengestreger. Det udviklede sig hurtigt til salg af stoffer og våben samt indbrud.”

Efter utallige lovovertrædelser blev Morten anholdt og sat i arresten.

„I arresten snakkede jeg meget med de andre for at

Foto: Søren

få tiden til at gå. Ellers lå jeg bare og læste.”

Sat på dødsgangen

Morten, der stod til 15 års fængsel, var nødsaget til at hyre en dygtig advokat. Heldigvis fik han noget for pengene. Hans straf blev sat til kun en måned i fængsel, og derefter blev

han nægtet indrejse til USA i 10 år.

På grund af hans unge alder kunne han ikke sættes i fængsel sammen med ældre fanger. Han ville så være i fare for at blive genbanket og voldtaget. Den eneste sikre celle i fængslet lå på dødsgangen, så han kom ind at sidde

mellem fanger, hvoraf størstedelen var sindssyge.

„Enten var man psykisk syg, når man kom, ellers blev man det derinde.

„Folk stod døgnnet rundt og bankede deres hoveder ind i muren. Selv fik jeg næsten ikke sovet i den uge, jeg var der, fordi jeg var bange og nervøs.”

Med oplevelserne i ryg-sækken

I dag er Morten i fuld gang med en HF. Han håber inderligt på at kunne studere psykologi på universitetet, når han har fået sin eksamen.

„Rigdom er mere end overflade og materielle goder,” slutter Morten.

Robin Hood – frontfiguren i det rige samfund

Christina og Julie

Kirsten Brosbøl fra Socialdemokratiet og Morten Østergaard fra Det Radikale Venstre udtaler sig om rigdom i Danmark: „Tag fra de rige og giv til de fattige.”

„Et rigt samfund er et samfund, hvor man tager sig af de svage. Det handler også om bedre integration. Det er en af velfærdssamfundets helt store udfordringer.”

Et rigt samfund og dog ulighed

Selvom vores samfund er rigt, findes der sta-

dig de mennesker, som er en smule ”svage”. Dem skal politikerne gerne hjælpe. Nogle af de lidt ”svagere” er andengenerationsindvandrere.

„Det primære er, at vi skal give folk en uddannelse og et arbejde. Så kan de også få en bedre fornemmelse af det danske samfund,” siger Kirsten Brosbøl.

Morten Østergaard fortæller:

„Vi har skabt et klima i Danmark, hvor det er utroligt svært at komme ud på arbejdsmarkedet, hvis man har en anden baggrund end dansk. Det er vigtigt, at disse mennesker bliver danske skatteydere. Ellers kommer vi til

at mangle ressourcer til pasning af de gamle og syge og til undervisning af børn og unge.”

Et rigt samfund – også om 10 år

Kirsten Brosbøl og Morten Østergaard er enige om, at ghettoerne skal afskaffes.

„Det kan man gøre ved at lave områderne mere attraktive for andre end udlændinge,” forklarer Kirsten Brosbøl.

Morten Østergaard slutter af med at sige:

„Mange rige regner med, at når de betaler skat, får de en masse tilbage. Men vi i Det Radikale synes, at de riges skat skal bruges på dem, der ikke har lige så mange penge. På den måde får vi mere lighed i vores samfund.”

Født med en guldklump i røven

Mattias, Jacob og Emil

Myldrende menneskemængder strømmer ind og ud af den tætpakkede tøjbutik. Den hotteste mode, som i øjeblikket er posede hængerøvsbukser og enorme sweaters bliver flået ned af hylderne trods de skyhøje priser. Men prisen er underordnet. De unge er født med en guldklump i røven.

„Skrækscenariet er, at unge bliver dovne og mangelige,” udtaler den filosofistuderende Bjørn Rabjerg. Mette Mau, der også studerer filosofi, har samme opfattelse: „Hvis det går den vej, at de unge får flere og flere penge, men ikke selv vokser med ”opgaven”, tror jeg desværre vi ender med en borgergruppe, der er egoistiske og overforkælede. Mange virksomheder forsøger at få fat på de unges penge ved at lave målrettede reklamer direkte til de unge.”

„Reklamerne prøver at fortælle; det her er nyt. Det her er smart. Samtidig forsøger vi at fortælle, at hvis du har den her vare, så bliver du populær

Foto: Line Axelsen

blandt kammeraterne,” siger reklamechef Michael Gedde.

Man får de unge til at købe en vare ved at spille på de værdier, de har.

Forandrer jagten på rigdom samfundet? Michael Gedde har denne opfattelse:

„Reklamen kan skabe et behov for en vare, som vi egentlig ikke behøver. I virkeligheden har vi ikke behov for dyrt modetøj.

Men når kammeraterne går i sejt moderne tøj, skal man naturligvis også selv

for ikke at blive udstødt.”

Filosofistuderende Bjørn Rabjerg mener også, at det er vigtigt for de unge at have penge: „Penge har stor betydning for de unge i dag. De er nødvendige for at være en del af det sociale ungdomsliv.

Frygten er, at menneskelige værdier bliver nedprioriteret.

Tænker man dette videre bliver det et skræmmende, koldt og overfladisk samfund vi ender i.”

Faren er altså, at unge bli-

ver en forkælet, magelig og materialistisk befolkningsgruppe, hvis det fortsætter, som det har gjort hidtil.

Reklamechef Michael Gedde mener dog ikke, at det kommer til at gå så vidt: „De unge tackler reklamerne fornuftigt. Det eneste ufornuftige ved deres indkøb er når reklamerne siger: Hvis du har denne her vare er du populær. Men det er ikke noget nyt. Sådan har det været i 100 år!”

En farmor med rigdom i bagagen

Michael og Isabella

Rigdom er ikke bare for unge. Tusssen har spurgt en 93-årig dame, hvilke rigdomme hun har oplevet i sit lange liv.

Kingosvej, en lille vej i Åbyhøj. For enden af vejen ligger en stor bygning. Denne bygning er et plejehjem, og her bor blandt andre Karla Petersen. I 93 gode år har hun levet, og hun er stadigvæk et friskt menneske, dog med en knap så god hørelse.

Inden for plejehjemets tykke mure trasker ældre mennesker rundt. Gamle og slidte, men stadig glade. De samles i grupper og hygger sig. De ryger, får en kop kaffe, læser, sludrer og ser de seneste nyheder fra aviser og tv.

”Min søn fik børnelammelse som 7-årig. Det var en meget svær tid,” forklarer Karla Petersen eller ”Farmor”, som hun kaldes af de ansatte på plejehjemmet.

Sønnen, som fik sygdommen, er i dag rask. Han arbejder og er gift. Karla er meget taknemmelig for sin familie.

Hun er stolt over sine 3 sønner. Fordi de er blevet til noget. Især den søn som fik børnelammelse.

Man kan fornemme, at Karla har haft et hårdt liv. Men også et liv med gode oplevelser. Hun har knoklet for, at hendes børn skulle få det godt.

Til gengæld får hun også noget igen i form af kærlighed, omsorg og pleje.

”Rigdom for mig er min familie, dem sætter jeg pris på,” afslutter Karla med et smil.

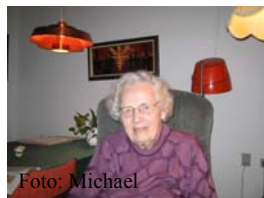

Foto: Michael

Guldkaramellen

Christian, Nicklas og Jacob

Steen Mengel er en af de rigeste i Danmark. Ud over Sukkerstokken ejer han adskillige bygninger, som han med hjerte og sjæl har stået for at bygge.

Det bugner af slik. Plasticbøtter med lakridsskilte, vingummifrøer, flødekarameller og meget mere. Et orgie af slik i alle mulige farver. Alt dette ejes af Steen Mengel. Sukkerstokken hedder disse butikker, hvor børn i alle aldre dagligt slipper drømmene løs, og hvorfra man ofte oplever børn hive i de ellers så travle forældre for at tvivse dem ind i dette slaraf-

Foto: Christian

”Rigdom for mig er frihed,” mener Steen Mengel, ejer af Sukkerstokken.

fenland, hvor man kan smæske sig i det sukker, som tandlæger og sundhedsapostle ellers advarer imod. Steens mening er klar: ”Hvis nogen spørger mig om det er sundt at spise slik, svarer jeg selvfølgelig,

at det er hamrende usundt, og jeg fraråder jer at spise det.” Steen har det moralske i orden, da han jo ikke tvinger slikket i munden på folk.

Kongen af slikket

”Rigdom for mig er frihed.” Sådan siger Steen Mengel, der i dag er den stolte ejer af Danmarks største slikkæde, Sukkerstokken. Hermed følger en lang række bygninger, som han med hjerte og sjæl har stået for at bygge.

Det hele startede, da den dengang 19-årige Steen for første gang skulle ind i banken og låne penge, så han kunne starte sit slikimperium. Ideen fik han fra en god ven, der havde set

konceptet i Norge.

Efter Sukkerstokkens gennembrud i 1986 har man set utallige efterligninger over hele landet.

Hans nyeste vidunder har plads i Århus centrum tæt op ad banegården. Denne nye bygning huser Stiftstidende, Sydbank og en lille cafe. For Steen er rigdom også det, at man laver noget selvstændigt, der kommer til at fungere

„Jo flere penge man har tjent, jo dygtigere har man været,” mener Steen Mengel

Nogle af Steens mål for fremtiden er at være med til at gøre Århus til en endnu smukkere by at bo i. Både menneskeligt og arkitektonisk.

Skindet bedrager: De har hjerter af guld

Nikolaj

Hanne Nordmand har boet to år i Afrika. I den tid lærte hun noget om det afrikanske folk: de er glade og hjælper altid hinanden, også selvom de lever under fattigdomsgrænsen.

Afrika. Når man siger dette ord, tænker man på store vidder, små lerklinede hytter og vilde dyr. Men Afrika er ikke kun det. Det er også kontinentet, hvor man møder de store smil, livsglæden, det stærke sammenhold og ikke mindst den materielle fattigdom. Det ved Hanne Nordmand bedre end mange andre. Hun var udsendt som ulandsfrivillig for Mellemfolkeligt Samvirke i 2 år fra 1989-91. I den tid boede hun i en lille landsby i det kenyanske højland.

„Jeg var dernede som uddannet pædagog i et projekt for handicappede børn. Det havde kørt i otte år, og jeg skulle derned og gøre det færdigt, dvs. jeg skulle gøre, så afrikanerne selv kunne køre det videre,” fortæller hun.

I kø for at hjælpe de syge
„I Afrika har de et fantastisk sammenhold, som vi slet ikke har herhjemme.

Fx kan jeg nævne den eneste gang jeg var syg nede i Kenya.

Den gang stod folk fra hele omegnen i kø uden for min dør for at hjælpe mig. De ville høre, om jeg skulle på hospitalet, om jeg havde medicin og mad nok, og så ville de give mig alle mulige forskellige madvarer, fx mælk og æg.

Her i Danmark kan man jo ligge og dø i sin lejlighed, hvor det først opdages, når det begynder at lugte uden-

for. Det er uhyggeligt, men sådan er det.”

I Kenya er det en rigdom at hjælpe

„I Afrika hjælper alle hinanden. Når den gamle kone henne i den anden ende af landsbyen bliver syg, hjælper man hende med at lave mad, vaske tøj eller hvad der nu ellers er,” starter Hanne. „Også på mange andre områder, hvor vi her i Danmark ikke ville hjælpe hinanden, er de fantasti-

ske. Som et eksempel kan jeg nævne engang jeg var i kirke dernede. Der sad en storesøster med en baby, som hun jo ikke kunne amme. Ved siden af sad så en mor og ammede en anden lille baby. Da babyen ovre ved storesøsteren så begyndte at blive sulten, tog moren ved siden af da bare lige babyen over og gav den lidt bryst.”

Vi kan lære af Afrika
„Afrikanerne har noget, vi

ikke har,” fortæller Hanne. „De har meget mere over-skud til smil. De løber ikke så stærkt efter de materielle goder som vi gør. De holder meget mere sammen i familien i stedet for. Selvfølgelig kan de også lære nogle ting fra os, men som jeg plejer at sige: Det vi europæere har brugt flere hundrede år på at lære, kan vi ikke forvente at de skal lære på halvtreds. Men vi mangler altså nogle værdier her i Vesten.”

„Alting betyder Intet. Det har jeg fundet ud af!”

Line og Ea

„Der er intet der betyder noget, det har jeg vidst i lang tid. Så det er ikke værd at gøre noget, det har jeg lige fundet ud af.”

Sådan starter Janne Teller sin bog *Intet*, og det er virkelig et citat, der sætter tankerne i gang hos læserne og sætter spørgsmål ved de ting, vi tager for givet i dagligdagen. I bogen er det Pierre Anthon i blommetræet, der stiller kommentarer til hverdagen; ”Alting er lige gyldigt, for alting begynder bare for at slutte.

Det øjeblik I bliver født, begynder I at dø og sådan er det med alt.”

På den måde provokerer Pierre Anthon de andre børn i bogen til at samle ting til en bunke, som har betydning for dem. Til sidst ender det med at børnene tager hævn over hinanden, og de begynder at tage betydning i stedet for at give betydning. For eksempel da en af bogens hovedpersoner, Sofie, bestemmer, at drengen Jan-tan skal have hugget sin finger af.

Ingen har taget betydning fra mig

”Jeg fik ideen til bogen ved at de første fire linjer dukkede op inde i mit hoved, og ud fra de fire linjer kunne jeg bygge resten af bogen op,” fortæller Janne Teller.

Mange mennesker har oplevet at få taget betydning fra sig, blandt andet ved, at en elsker er død. Janne Teller har dog aldrig i sit eget liv oplevet at miste eller tage betydning fra andre.

”Rigdom for mig er; at man kan mærke, tænke og føle. Og så ikke skrive bøger for pengene eller berømmelsen. Mange vælger at blive berømte. Ikke bare for deres talent, men for at blive set og tjene penge”

ger for pengene eller berømmelsen. Mange vælger at blive berømte. Ikke bare for deres talent, men for at blive set og tjene penge”

Penge betyder intet

Janne Tellers mener: „Hvem vil ikke også gerne have det materielle? Pengene. Men når mennesker opdager hvor ensomt det kan være, vil de hellere vælge deres familie og deres venner som deres egen personlige rigdom. Penge er ikke meningen med livet. Man kan have millioner af kroner uden at være lykkelig indeni.”

Arkivfoto

Janne Tellers bog *Intet* handler om en flok børn, der vil lave en ”dyng af betydning.”

Når drømme bliver til guld

Natascha og Veronique

Afdæmpede lyskegler, stemningsmættet bølgende musik og den velduftende smag af nyplukkede blomster, præger den afslappede café og de omkringstående mennesker med lyksalighed og velvære. Fornøjede stemmer runger i det tætpakkede rum, hvor iblandt OL-bronze vinderen Joachim B. Olsen befinder sig.

Hans store drøm startede i 1989, hvor han som 11-årig begyndte med det, han i dag brænder for.

„Gennem årene er jeg kommet ud for mange interessante begivenheder. Men den største oplevelse var til OL sidste år, hvor vi konkurrerede på Olympia.”

Rigdom er at brænde

„Rigdom for mig er, at jeg kan lave det, jeg brænder for. Det, at jeg er i en position, hvor jeg lever af min hobby, gør mig hverken til et bedre eller dårligere menneske. Talent er en kombination mellem menneskets gener og optræning.” Drømme og rigdom er noget enhver stræber efter. Størstedelen betragter rigdom som kolossale overskydende pengemængder. Men det viser sig, at det ikke kun er det. Kærlighed og talent var det, Joachim B. Olsen søgte efter. Troen på sig selv bragte ham så langt, at han nu har en karriere som professionel kuglestøder, og derhjemme venter hans kæreste sig snart et barn.

Arkivfoto

Gud eller gysser

Kristoffer og Frigg

Det at tro er en vigtig rigdom for mennesket. Det kan være troen på religion, demokrati eller materialisme. Men hvilke rigdomme har en troende kristen, og hvilke har en ateist?

Telefonen ringer på Mads Kristian Juul Schmidts kontor. Han er bestyrelsesmedlem og sekretær for Den Danske Forening for ateister, og i telefonen fortæller han, at ateister ikke tror på noget guddommeligt.

„Men selvom jeg som ateist ikke tror på Gud, udelukker det mig ikke fra at tro på andre ting. Fx tror jeg selv på demokrati og materialisme,” udtaler Mads sig.

„Jeg forstår godt, at nogle mennesker har brug for religi-

on som en psykologisk nødvendighed, fx ofrene fra jordskælvet i Pakistan. I deres situation kan jeg godt se, at religion kan gå ind og hjælpe og støtte disse mennesker. Troen har bare aldrig tiltalt mig. Jeg finder min rigdom i vennerne, kæresten og familien. Udover det spiller jeg også i band og tilegner mig viden igennem bøger. Selv de mindste ting i min hverdag kan berige min tilværelse. Sådan noget som at få erfaring inden for forskellige dele af mit liv spiller en stor rolle, og det værdsætter jeg meget.”

En guddommelig rigdom

„Jeg tror på Gud, og Gud tror på mig” udtaler sognepræst Søren Jensen og lægger arme over kors.

Søren har de sidste 13 år prædikeret Guds ord for de lyttende,

fortalt om kristendommens værdier og rigdomme. Men hvad er rigdom for Søren selv? „Kristendommen er den største rigdom, jeg har, og den fungerer som et fundament for hele min tilværelse. Man kan betragte troen som det bindingsværk, resten af huset bygges op på. Uden dette ville huset være skrøbeligt og let at vælte.

„Den kristne tro giver dig noget at bygge dit liv og andre rigdomme op fra, fx din familie og venner” mener Søren. Han rejser sig langsomt op, og skænker sig selv en kop sort kaffe.

„Det ville være let at sige, at den åndelige rigdom er det vigtigste for mig, men uden den materielle rigdom, såsom penge, ville det være umuligt at leve, selvom tro er en vigtig del af det at være menneske.”

Leder: Tudsens vs. tusser

Prinsessen kyssede frøen, og den blev til en prins. Prinsessens drømme gik i opfyldelse.

Hun fik både det halve kongerige, prinsen og tonsvis af tusser. Alt sammen på grund af et kys og en tudse. Den lille frø, der folder sig ud og bliver til en prins, kan også symbolisere naturen omkring os. En natur og et miljø i forfald, men som med en hjælpende hånd fra samfundet og lidt fokus fra medierne vil være i stand til at vokse sig grøn og frodig igen. Det virker som om, at flere og flere er forblændet af tusser, og ikke tudsens. Folk øjner slet ikke rigdomme som naturen men er i stedet besat af det materielle. Men hvad er penge? Ikke andet end metal og papir!

Hvis denne udvikling fortsætter, hvordan vil denne verden så ikke komme til at se ud i fremtiden? Når stadig flere bliver til en flok fede og pengegriske tudser, vil der så være plads til de mere værdifulde af jordens rigdomme?

Så tag nu bare at kysse frøen!